

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

20 октомври 1993 година *

„Член 7 от Договора – Авторско право и сродните му права”

По съединени дела C-92/92 и C-326/92

с предмет преюдициални запитвания, отправени до Съда, съгласно член 177 от Договора за ЕИО, от Landgericht München I и от Bundesgerichtshof (Германия) по споровете, висящи пред тези съдилища между

Phil Collins

и

Imtrat Handelsgesellschaft mbH,

и между

Patricia Im- und Export Verwaltungsgesellschaft mbH,

Leif Emanuel Kraul

и

EMI Electrola GmbH

относно тълкуването на член 7, алинея 1 от Договора за ЕИО,

СЪДЪТ,

в състав: г-н О. Due, председател, г-н F. Mancini, г-н J.C. Moitinho de Almeida и г-н D. A. O. Edward, председатели на състав, г-н R. Joliet, г-н F. A. Schockweiler, г-н F. Grévisse, г-н M. Zuleeg и г-н J. L. Murray, съдии,

генерален адвокат: г-н F. G. Jacobs,

съдебен секретар: г-жа L. Hewlett,

като има предвид писмените становища, представени:

по дело C-92/92:

– за Phil Collins, от адв. Ulrike Hundt-Neumann, Rechtsanwalt, Hamburg,

– за Imtrat, от адв. Sabine Rojahn, Rechtsanwalt, München,

* Език на производството: немски.

– за германското правителство, от г-н Claus-Dieter Quassowski, Regierungsdirektor във Федералното министерство на икономиката, подпомаган от г-н Alfred Dittrich, Regierungsdirektor във Федералното министерство на правосъдието, в качеството на представители,

- за правителството на Обединеното кралство, от г-н John E. Collins, от Treasury Solicitor, подпомаган от г-н Nicholas Paines, barrister, в качеството на представители,

- за Комисията на Европейските общности, от г-н Henri Étienne, главен правен съветник и г-н Pieter van Nuffel, член на правната служба, в качеството на представители,

по дело C-326/92:

- за EMI Electrola, от адв. Hartwig Ahlberg, Rechtsanwalt, Hamburg,

- за Patricia GmbH и г-н Kraul, от адв. Rudolf Nirk, Rechtsanwalt, Bundesgerichtshof,

- за германското правителство, от г-н Claus-Dieter Quassowski, Regierungsdirektor във Федералното министерство на икономиката, подпомаган от г-н Alfred Dittrich, Regierungsdirektor във Федералното министерство на правосъдието, в качеството на представители,

- за Комисията на Европейските общности, от г-н Henri Étienne, главен правен съветник, и г-н Pieter van Nuffel, от правната служба, в качеството на представители,

предвид доклада за съдебното заседание

след като изслуша устните становища на г-н Phil Collins; на Imtrat, за което се явява адв. Sabine Rojahn и адв. Kukuk, Rechtsanwälte, München; на Patricia GmbH и на г-н Kraul, за които се явява адв. Daniel Marquard, Rechtsanwalt, Hamburg; на EMI Electrola и на Комисията, в съдебното заседание от 19 май 1993 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат в съдебното заседание от 30 юни 1993 г.,

постанови настоящото

Решение

1. С Определение от 4 март 1992 г., постъпило в Съда на следващия 23 март и заведено под номер C-92/92, Landgericht München I (Регионален съд Мюнхен I) е поставил, съгласно член 177 от Договора за ЕИО, два преюдициални въпроса относно тълкуването на член 7, алинея 1 от Договора за ЕИО.

2. С Определение от 30 април 1992 г., постъпило в Съда на следващия 30 юли и заведено под номер C-326/92, Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд) също

така е поставил, съгласно член 177 от Договора, два преюдициални въпроса относно тълкуването на същите тези разпоредби.

3. Въпросите, поставени от Landgericht München I по дело C-92/92, бяха повдигнати в рамките на спора между Phil Collins, певец и композитор, гражданин на Обединеното кралство, и един разпространител на звукозаписи, Imtrat Handelsgesellschaft mbH (наричан по-долу „Imtrat”), относно пускането на пазара на германска територия на компактдиск, съдържащ запис, направен без съгласието на певеца, на концерт, изнесен в Съединените американски щати.

4. Съгласно член 96, параграф 1 и член 125, параграф 1 от германския Закон за авторското право от 9 септември 1965 г. (Urheberrechtsgesetz, наричан по-долу „UrhG”), артистите изпълнители с германско гражданство се ползват със защитата, предоставена от членове 73 - 84 от UrhG по отношение на всички техни изпълнения. По-специално, те могат да забранят разпространението на тези изпълнения, които са възпроизведени без тяхно разрешение, независимо от мястото на изпълнение. За разлика от това, действието на разпоредбите на член 125, параграфи 2 - 6 от UrhG, които се отнасят до чуждестранни артисти изпълнители, както те са разтълкувани от Bundesgerichtshof и Bundesverfassungsgericht (Федерален конституционен съд), е такова, че тези артисти изпълнители не могат да се възползват от разпоредбите на член 96, параграф 1, когато изпълнението е било направено извън германска територия.

5. Phil Collins е подал искова молба до Landgericht München I за временно съдебно решение за забрана на търговията с въпросния компактдиск. Националният съд е преценил, че към производството се прилагат разпоредбите на член 125 от UrhG, за изключване, по-специално, на условията на международната Римска конвенция от 26 октомври 1961 г. за закрила на артистите изпълнители, продуцентите на звукозаписи и излъчващите организации (Сборник Договори, том 496, № 7247), към която Съединените американски щати, където се е състояло изпълнението, не са се присъединили. Той обаче е оспорил съответствието на тези национални разпоредби с принципа на недискриминация, предвиден в член 7, алинея 1 от Договора.

6. При тези обстоятелства Landgericht München I е спрял производството и е поставил на Съда следните въпроси за преюдициално решение:

„1. Дали законът за авторското право се подчинява на забраната за дискриминация, предвидена в член 7, алинея 1 от Договора за ЕИО?

2. Ако отговорът е утвърдителен: дали тя има (пряко приложимо) действие, така че държавата-членка, която предоставя защита на своите граждани за всички техни художествени изпълнения, независимо от мястото на изпълнение, също така следва да предостави такава защита на гражданите на другите държави-членки, или е съвместимо с член 7 да се определят други условия (т.е. член 125, параграфи 2 - 6 от германския Urheberrechtsgesetz от 9 септември 1965 г.) за предоставяне на закрила на гражданите на други държави-членки?”

7. По дело C-326/92 въпросите са били отнесени от Bundesgerichtshof в хода на делото между EMI Electrola GmbH („EMI Electrola”) и Patricia Im-und Export

Verwaltungsgesellschaft mbH („Patricia“) и нейния управителен директор, г-н Kraul, относно търговията в Германия със звукозаписи, съдържащи записи на спектакли, изнесени във Великобритания от Cliff Richard, певец, гражданин на Обединеното кралство, през 1958 г. и 1959 г.

8. EMI Electrola е притежател в Германия на изключителни права за използване на записите от тези спектакли. То твърди, че Patricia е нарушило неговите изключителни права, като е пуснало на пазара звукозаписи, възпроизвеждащи тези записи без негово съгласие.

9. Bundesgerichtshof, който е сезиран с жалба в рамките на този спор, е преценил, че производството попада в обхвата на разпоредбите на член 125, параграфи 2 - 6 от UrhG, като изключва по-специално разпоредбите на Бернската конвенция за закрила на литературните и художествените произведения от 9 септември 1886 г., последно изменена с Парижкия акт от 24 юли 1971 г. (СОИС, том 287), която се отнася до авторското право в тесен смисъл, а не до правото на артиста изпълнител и сродните права, и на разпоредбите на Римската конвенция, която според него не може да бъде приложена с обратно действие към изпълнения, изнесени през 1958 г. и 1959 г.

10. В мотивите на своето определение за препращане, Bundesgerichtshof, който е бил запознат с въпросите, поставени на Съда от Landgericht München I, посочва, че при липса на регламентиране от Общността и при липса, освен по някои въпроси, на хармонизация на националните законодателства, авторското право и сродните права изглежда не попадат в приложното поле на правото на Общността, и по-специално, на член 7 от Договора.

11. При тези условия Bundesgerichtshof е спрял производството и е поставил на Съда следните преюдициални въпроси:

„1. Дали националното законодателство на държава-членка по отношение на авторското право се подчинява на забраната за дискриминация, предвидена в член 7, алинея 1 от Договора за ЕИО?

2. Ако отговорът е утвърдителен: дали разпоредбите, които действат в държава-членка за защита на артистични изпълнения (член 125, параграфи 2 - 6 от Urheberrechtsgesetz) са съвместими с член 7, алинея 1 от Договора за ЕИО, ако те не предоставят на граждани на друга държава-членка същите условия на закрила (национална закрила), както те правят за националните артисти изпълнители?”

12. С оглед едно по-пълно представяне на фактите на споровете по главното производство, на процедурата и на писмените становища, представени на Съда, е направено позоваване на доклада за съдебното заседание. Тези елементи от делото са упоменати по-нататък само доколкото са необходими за изготвяне на мотивите на Съда.

По предмета на преюдициалните въпроси

13. Съдът, като постановява в рамките на член 177 от Договора, не може се произнесе относно тълкуването на националните законови или нормативни

разпоредби, нито относно съответствието на такива мерки с правото на Общността. Следователно, той не може нито да тълкува разпоредбите на UrhG, нито да преценява тяхното съответствие с правото на Общността. Съдът може само да осигури на националния съд критерии за тълкуване, основани на правото на Общността, които да му позволят да реши правния проблем, пред който той е изправен (Решение от 9 октомври 1984 г., по съединени дела 91/83 и 127/83 г., Heineken Brouwerij, Recueil, стр. 3435, точка 10).

14. Препращащите определения посочват националните правила, приложими към авторското право, а също така и член 125 от UrhG, който урежда правата на артистите изпълнители, познати като „права, сродни на авторското право“. Не е задача на Съда да определи в коя от тези две категории права попадат споровете по главното производство. Както Комисията е предложила, поставените на Съда въпроси следва да бъдат разглеждани като такива, които се отнасят до правилата, приложими и към двете категории права.

15. Тези въпроси се отнасят до разпоредбите на член 7, алинея 1 от Договора, в който е изложен основният принцип на недискриминация на основание националност. Както изрично е предвидено в този параграф, забраната за дискриминация, съдържаща се в него, се прилага само в рамките на приложното поле на Договора.

16. Следователно поставените на Съда въпроси следва да бъдат разглеждани като целящи по същество да установят:

- дали авторското право и сродните му права попадат в рамките на приложното поле на Договора по смисъла на член 7, алинея 1 и следователно дали общият принцип на недискриминация, предвиден в този член, се прилага към тези права;

- ако отговорът е утвърдителен, дали член 7, алинея 1 от Договора забранява законодателство на държава-членка да отказва на автори и артисти изпълнители от други държави-членки, както и тези, които се ползват с техните права, предоставено от това законодателство на гражданите на тази държава, да забранява търговията на нейната национална територия на звукозаписи, произведени без тяхно съгласие, когато изпълнението е било направено извън националната територия;

- дали член 7, алинея 1 от Договора може да се използва пряко от автор или изпълнител от друга държава-членка, или тези, които се ползват с неговите права, пред национален съд, за да получат защитата, запазена за гражданите.

Относно прилагането на разпоредбите на Договора към авторското право и сродните му права

17. Комисията, германското правителство, правителството на Обединеното кралство, Phil Collins и EMI Electrola твърдят, че авторското право и сродните му права, доколкото те представляват по-специално икономически права, които определят условията, при които творбите и изпълненията на артиста изпълнител могат да бъдат използвани срещу възнаграждение, те попадат в рамките на приложното поле на Договора; това, както те твърдят, е видно още повече от

решенията на Съда, според които членове 30, 36, 59, 85 и 86 от Договора се прилагат към тези права, както и от интензивната законодателна дейност, на която тези права са предмет в рамките на Общностите. В редките случаи, когато специфична разпоредба на Договора не се прилага, то общият принцип на недискриминация, изложен в член 7, алинея 1 от Договора, трябва да се приложи във всички случаи.

18. Обратно на това, Imtrat твърди, че условията за предоставяне на авторско право и сродните му права, които се отнасят до съществуването, а не до упражняването на тези права, в съответствие с член 222 от Договора и с постоянна съдебна практика на Съда, не попадат в приложното поле на Договора. Като се позовават на заключенията на Bundesgerichtshof по този въпрос, Patricia и г-н Kraul твърдят по-специално, че авторското право и сродните му права, при отсъствие на регламентиране от Общността или на мерки за хармонизация, към момента на настъпване на фактите по главното производство, не се регулират от правото на Общността.

19. При настоящото състояние на правото на Общността и при отсъствието на разпоредби на Общността за хармонизиране на националните законодателства, държавите-членки са тези, които определят условията и подробните правила за защита на литературната и художествената собственост, при условие че се спазват приложимите международни конвенции (вж. Решение от 24 януари 1989 г. по дело 341/87, EMI Electrola, Recueil, стр. 79, точка 11).

20. Специфичният предмет на тези права, регулирани от националното законодателство, е да се осигури защита на моралните и икономическите права на техните притежатели. По-специално, защитата на моралните права позволява на авторите и артистите изпълнители да се противопоставят на изопачаване, повреждане или друго изменение на творбата, което би накърнило тяхната чест или репутация. Авторското право и сродните му права имат също така икономически характер, понеже те предоставят възможността от използване по търговски начин на пускането на пазара на защитената творба, особено под формата на лицензии, предоставяни срещу заплащане на роялти (вж. Решение по съединени дела 55/80 и 57/80, Musik-Vertrieb Membran, Recueil, стр. 147, точка 12).

21. Както Съдът е посочил в това последно решение (точка 13), докато търговската експлоатация на авторското право е източник на възнаграждение за нейния собственик, тя също така представлява форма на пазарен контрол, която може да се упражнява от собственика, от дружествата за управление на авторски права и от притежателите на лицензии. От тази гледна точка търговската експлоатация на авторските права повдига същите въпроси, както и търговската експлоатация на което и да е друго право на индустриална или търговска собственост.

22. Като другите права на индустриална и търговска собственост, изключителните права, предоставяни от литературната и художествената собственост, поради своя характер са в състояние да засегнат търговията със стоки и услуги, а също така и конкурентните отношения в Общността. По тази причина, и както Съдът е постановявал в постоянна съдебна практика, въпреки че тези права се регулират от националното законодателство, те се подчиняват на изискванията на Договора и следователно попадат в неговото приложно поле.

23. По такъв начин те се подчиняват, например, на разпоредбите на членове 30 и 36 от Договора относно свободното движение на стоки. Според практиката на Съда, музикалните творби са обединени в звукозаписи, които представляват стоки, търговията с които в рамките на Общността се регулира от упоменатите по-горе разпоредби (вж. в този смисъл Решение по дело Musik-Vertrieb Membran, посочено по-горе, точка 8).

24. В допълнение към това, дейността на дружествата за управление на авторските права се подчинява на разпоредбите на членове 59 и 66 от Договора относно свободното предоставяне на услуги. Както Съдът е посочил в Решение от 2 март 1983 г. GVL/Комисия (по дело 7/82, Recueil, стр. 483, точка 39), тези дейности следва да не се извършват по начин, който би могъл да попречи на свободното движение на услуги, и по-специално, на използването на авторските права до степен на разделение на общия пазар.

25. На последно място, изключителните права, предоставяни от литературната и художествената собственост, се подчиняват на разпоредбите на Договора относно конкуренцията (вж. Решение от 8 юни 1971 г. по дело 78/70, Deutsche Grammophon, Recueil, стр. 487).

26. Освен това, именно с цел да се избегне риска от възпрепятстване на търговията и нарушаване на конкуренцията Съветът, след възникването на споровете по главното производство, въз основа на член 57, параграф 2 и на членове 66 и 100 А от Договора (ОВ L 346, стр. 61), е приел Директива 92/100/ЕИО от 19 ноември 1992 г. относно правото на отдаване под наем и в заем и относно някои права, сродни на авторското право в областта на интелектуалната собственост.

27. Следователно авторското право и сродните му права, които поради своето отражение върху вътрешната търговия със стоки и услуги в Общността, попадат в приложното поле на Договора, задължително се подчиняват на общия принцип на недискриминация, предвиден в член 7, алинея 1 от Договора, без да е необходимо дори те да бъдат свързвани със специфичните разпоредби на членове 30, 36, 59 и 66 от Договора.

28. Следователно, в отговор на поставения пред Съда въпрос следва да се посочи, че авторското право и сродните му права попадат в приложното поле на Договора по смисъла на член 7, алинея 1; по тази причина общият принцип на недискриминация се прилага към тези права.

Относно дискриминацията по смисъла на член 7, алинея 1 от Договора

29. Imtrat и Patrícia твърдят, че разграничението, което се прави между германските граждани и гражданите на другите държави-членки в поставените на Съда дела от националните съдилища са обективно оправдани поради несъответствията, които съществуват между националните законодателства, и поради факта, че все още не всички държави-членки са се присъединили към Римската конвенция. При тези обстоятелства такова разграничение не противоречи на член 7, алинея 1 от Договора.

30. Безспорно е, че член 7 не разглежда възможните несъответствия в третирането или нарушенията, които могат да произтичат, за лицата и предприятията, които попадат под юрисдикцията на Общността, в резултат на различия между законите на отделните държави-членки, доколкото тези закони се отнасят за всички лица, към които те се прилагат, в съответствие с обективни критерии и без оглед на тяхната националност (Решение от 13 февруари 1969 г., по дело 14/68, *Wilhelm, Rescueil*, стр. 1, точка 13).

31. По такъв начин, обратно на твърденията на *Imtrat* и *Patricia*, нито несъответствията между националните законодателства относно авторското право и сродните му права, нито фактът, че все още не всички държави-членки са се присъединили към Римската конвенция, не могат да оправдаят нарушение на принципа на недискриминация, предвиден в член 7, алинея 1 от Договора.

32. Обратно на това, като забранява „всяка дискриминация на основание националност”, член 7 от Договора задължава лицата, намиращи се в положение, регулирано от правото на Общността, да бъдат поставяни при равни условия с гражданите на съответната държава-членка (Решение от 2 февруари 1989 г., по дело 186/87, *Cowan, Rescueil*, стр. 195, точка 10). Доколкото този принцип е приложим, той следователно забранява на държава-членка да предоставя изключително право, при условие че въпросното лице е гражданин на тази държава.

33. Следователно в отговор на поставения на Съда въпрос следва да бъде посочено, че член 7, алинея 1 от Договора следва да бъде тълкуван в смисъл, че забранява законодателство на държава-членка да отказва, при определени обстоятелства, на автори и артисти изпълнители от държавите-членки, и на тези, които се ползват с техните права, правото, предоставено от това законодателство на гражданите на тази държава, да забраняват пускането на пазара, на нейната национална територия, на звукозапис, произведен без тяхно съгласие, когато изпълнението е било направено извън нейната национална територия.

Относно действието на член 7, алинея 1 от Договора

34. В съответствие с постоянна съдебна практика на Съда, правото на равно третиране, предвидено в член 7, алинея 1 от Договора, се предоставя пряко от правото на Общността (Решение *Cowan*, посочено по-горе, точка 11). Това право може да бъде използвано пред национален съд като основа за искане, че то обезсилва дискриминационни разпоредби на националното право, които отказват на гражданите на други държави-членки защитата, която те предоставят на гражданите на съответната държава.

35. Следователно, в отговор на поставения пред Съда въпрос следва да се посочи, че член 7, алинея 1 от Договора следва да бъде тълкуван в смисъл, че принципът на недискриминация, който той съдържа, може да бъде използван пряко пред национален съд от автор или артист изпълнител от друга държава-членка, или от тези, които се ползват с неговите права, с цел да се възползва от защитата, запазена за националните автори и артисти изпълнители.

По съдебните разноси

36. Разноските, направени от германското правителство, от правителството на Обединеното кралство и от Комисията на Европейските общности, които представиха становища пред Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред националната юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси.

По изложените съображения,

Съдът,

като се произнася по въпросите, поставени му от Landgericht München I, с Определение от 4 март 1992 г., и от Bundesgerichtshof, с Определение от 30 април 1992 г., реши:

1. Авторското право и сродните му права попадат в приложното поле на Договора, по смисъла на член 7, алинея 1; по този начин общият принцип на недискриминация се прилага към тези права.

2. Член 7, алинея 1 от Договора следва да бъде тълкуван в смисъл, че забранява законодателство на държава-членка да отказва, при определени обстоятелства, на автори и артисти изпълнители от други държави-членки, и на тези, които се ползват с техните права, правото, предоставено от това законодателство на гражданите на тази държава, да забраняват пускането на пазара, на нейната национална територия, на звукозапис, произведен без тяхно съгласие, когато изпълнението е било направено извън нейната национална територия.

3. Член 7, алинея 1 от Договора следва да бъде тълкуван в смисъл, че принципът на недискриминация, който той съдържа, може да бъде използван пряко пред национален съд от автор или артист изпълнител от друга държава-членка, или от тези, които се ползват с неговите права, с цел да се възползва от защитата, запазена за националните автори и артисти изпълнители.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 20 октомври 1993 година.